

Styrelsen för
Sveriges författarfond

Verksamhetsberättelse för år 2018
med ekonomisk redovisning

Innehåll

	sid.
Inledning	5
1 Ändamål och verksamheter	6
1.1 Biblioteksersättningen	6
1.1.1 Bakgrund	
1.1.2 Individuella ersättningar Författarfondens fria del: stipendier och bidrag	
1.2 Regelverk och styrning	8
1.2.1 Allmänt	
1.2.2 Förordningen om Sveriges författarfond	
1.2.3 Övriga författningar	
1.2.4 Anslagsposter; regleringsbrev och villkor	
1.2.5 Ekonomisk redovisning och revision	
2 Organisation	10
2.1 Styrelse	11
2.2 Råd för stipendier och bidrag	11
2.3 Jävsbestämmelser	12
2.4 Sakkunniga	12
2.5 Kansli	13
3 Aktuellt 2018	13
3.1 Prioriteringar (2016–2019)	13
3.2 Bidrag till upphovsmännens organisationer	14
3.3 Remissyttrande över konstnärspolitiska utredningen	15
4 Samverkan	17
5 Medelsanvändningen åren 2016–2018 – översikt	18
6 Biblioteksersättningen	19
6.1 Biblioteksersättningens beräkning	19
6.1.1 Underlag: utnyttjande och kategorier av verk	
6.1.2 Beräkningsperiod 2014–2015	
6.1.3 Grundbelopp och multiplar; förhandlingsöverenskommelsen	
6.1.4 Total biblioteksersättning för år 2018	
6.2 Biblioteksersättningens kostnader	21
6.2.1 Individuella ersättningar	
6.2.2 Särskild biblioteksersättning	
6.2.3 Pensionsbidrag och periodiska bidrag	
6.2.4 Femåriga arbetsstipendier	
6.2.5 Treåriga arbetsstipendier	
6.2.6 Två- och ettåriga arbetsstipendier	
6.2.7 Tillfälliga bidrag	
6.2.8 Bidrag till upphovsmannaorganisationer	
6.2.9 Administration	
6.2.10 Årets resultat	
6.3 Resultat- och balansräkning	27

7	Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker	31
7.1	Bidrag till författare, översättare och kulturjournalister	31
	<i>Resultat- och balansräkning.....</i>	<i>32</i>
7.2	Bidrag till dramatiker	33
	<i>Resultat- och balansräkning.....</i>	<i>34</i>
7.3	Bidrag för resor och internationella utbyten	35
	<i>Resultat- och balansräkning.....</i>	<i>36</i>
8	Dramatikerstöd.....	37
	<i>Resultat- och balansräkning.....</i>	<i>38</i>
9	Inkomstgarantier för konstnärer.....	39
10	Långtidsstipendier	39
	<i>Resultat- och balansräkning.....</i>	<i>40</i>
11	Stipendiestatistik – översikt.....	41

Inledning

Författarfondens uppdrag är visserligen komplext och omfattande, men samtidigt tydligt definierat och återkommande för varje år: att fördela den statliga biblioteksersättningen samt vissa statliga bidrag och stöd till enskilda upphovsmän inom ordområdet. Den årliga verksamhetsberättelsen är därför också sig lik; till stora delar består den av sakliga beskrivningar – antal mottagare, belopp och totalkostnader – vilka svarar mot den ekonomiska redovisningen som lämnas för varje verksamhetsgren för sig.

Förutsättningarna skiljer sig dock till viss del mellan de enskilda åren. Det handlar till stor del om de ekonomiska ramarna för den egna verksamheten, d.v.s. hur mycket medel som regering och riksdag årligen anslår till biblioteksersättningen och de andra anslagsposterna. Men också förändringar i omvärlden – vilka präglar arbets- och avtalsvillkoren för författare, översättare, tecknare, fotografer, kulturjournalister och dramatiker – påverkar inriktningen för författarfondens verksamhet och vår möjlighet att tillgodose behoven hos de enskilda upphovsmännen, till nytta för utvecklingen av svensk litteratur, dramatik och kulturjournalistik.

År 2018 var det tredje av fyra år i rad då biblioteksersättningen ökar mer än vad som tidigare gäller under 2000-talet. Detta efter två förhandlingar om ersättningens s.k. grundbelopp, i september 2015 samt april 2017.

En stor del av det ökade anslaget går årligen med automatik till höjningar av den individuella ersättningen till drygt ca 4 000 upphovsmän och översättare, i enlighet med förordningen om Sveriges författarfond. Men därutöver skapas utrymme för förstärkningar inom ramen för den s.k. fria delen av biblioteksersättningen, d.v.s. för särskild biblioteksersättning, stipendier och bidrag.

Styrelsen för Sveriges författarfond har kunnat besluta om höjningar av samtliga stipendiebelopp, och i princip återställt beloppsnivåerna efter kontinuerligt tapp jämfört med inkomstutvecklingen under 2000-talet. Därtill har författarfonden haft möjlighet att prioritera längre åtaganden för de högt kvalificerade och renodlat yrkesverksamma upphovsmännen och översättarna. På så sätt söker författarfonden samtidigt att höja andelen stipendier m.m. som utgör skattepliktig och pensionsgrundande inkomst. Kostnaden blir större för författarfonden men främjar mottagarnas tillgång till de sociala trygghetssystemen.

Från och med år 2018 har därtill de skattefria tvååriga arbetsstipendierna ersatts med treåriga skattepliktiga stipendier. Det är en förändring med samma slags målsättning: stipendierna blir genom denna förändring pensionsgrundande, utöver att de samtidigt erbjuder ytterligare ett års ekonomiskt stöd för den litterära verksamheten. Författarfonden kommer på så sätt att aningen tidigare i de sökandes litterära karriärer kunna bevilja något längre, större och pensionsgrundande stipendium än vad som hittills varit möjligt.

1 Ändamål och verksamheter

Styrelsen för Sveriges författarfond har till huvudsaklig uppgift att förmedla den statliga biblioteksersättningen, som i enlighet med förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond utgår till upphovsmän till litterära verk – författare, översättare, tecknare och fotografer – för användningen av deras verk genom de svenska folk- och skolbiblioteken.

Författarfonden har även i uppdrag att besluta om vissa statliga bidrag och stöd till upphovsmän inom ordområdet, vilka också redovisas i denna verksamhetsberättelse med ekonomisk redovisning.

1.1 Biblioteksersättningen

1.1.1 Bakgrund

Enligt upphovsrättslagen får ett exemplar av ett litterärt verk fritt spridas vidare sedan det med upphovsmannens samtycke har överlåtit. Detta betyder att ett bibliotek som har köpt in en bok har rätt att låna ut den; författaren kan inte motsätta sig det och har ingen i upphovsrättslagen stadgad rätt till ersättning. Genom denna kulturpolitiskt motiverade inskränkning i upphovsrättslagen värnas allmänhetens tillgång till litteratur genom den fria biblioteksutlåningen.

Sedan Sveriges författarfond bildats år 1954 får dock de litterära upphovsmännen istället en offentligrättslig ersättning av statsmedel för biblioteksutnyttjandet. I propositionen (1954:133) om "anslag till ersättning åt författare för utlåning av deras verk genom bibliotek" angavs två motiv för ersättningen: den skulle dels ge skäligen gottgörande för det samhällsliga utnyttjandet av författarnas verk som den fria biblioteksutlåningen innebar, dels medföra en viss förbättring av författarnas ekonomiska villkor.

Biblioteksersättningen konstruerades redan från början som ett visst belopp per boklån, vilket skulle överföras till Sveriges författarfond – en statlig verksamhet men med en styrelse vars majoritet utsågs av upphovsmännens egna organisationer. Ersättningssystemet har efterhand byggts ut. Numera utgår ersättning för såväl hemlån som referensexemplar av både originalverk (på svenska eller av upphovsman stadigvarande bosatt i Sverige) och verk i översättning till eller från svenska. Verksamheten regleras genom förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond, omtryckt 1979:394 och senast ändrad 2015:797.

Reglerna för biblioteksersättningen och ersättningens belopp fastställdes till en början ensidigt av staten. År 1985 kom Sveriges Författarförbund, Föreningen Svenska Tecknare och Svenska Fotografernas Förbund överens med regeringen om en förhandlingsordning avseende biblioteksersättningens grundbelopp, en ordning som tillämpats alltsedan dess.

De kulturpolitiska motiven bakom instiftandet av den svenska biblioteksersättningen skapade en från första början kulturpolitiskt utformad ersättning: den riktas enbart till svenska upphovsmän (som skriver på svenska eller är

bosatta i Sverige) och översättare (till eller från svenska språket) – och därtill används en stor del av medlen för stipendier och bidrag till dessa kategorier av författare, tecknare, fotografer och översättare.

Enligt EG-direktivet av den 19 november 1992 (tidigare 92/100/EEG; nu ersatt av en kodifierad version, 2006/115/EEG) om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk ska en upphovsman i princip ha ensamrätt avseende utlåning av exemplar av verk. Medlemsstaterna får dock föreskriva undantag från utlåningsrätten när det gäller utlåning till allmänheten från offentliga bibliotek, under förutsättning att åtminstone upphovsmännen får ersättning. Vidare får medlemsstaterna fritt bestämma ersättningen, varvid hänsyn får tas till kulturpolitiska ändamål. Den svenska bibliotekersättningsordningen har därmed ansetts uppfylla direktivets krav. Under en tid ifrågasattes detta av Europeiska Kommissionen, som menade att den utgjorde direkt eller indirekt diskriminering. Kommissionen avskrev dock under år 2007 ärendet och accepterar nu den svenska ordningen.

1.1.2 Individuella ersättningar Författarfondens fria del: stipendier och bidrag

Enligt förordningen om Sveriges författarfond ska individuell ersättning ges till ersättningsberättigad upphovsman baserat på antalet hemlån och antalet referensexemplar av dennes verk.

I fondförordningen föreskrivs vidare att bibliotekersättningen utöver de individuella ersättningarna och kostnaderna för själva verksamheten, får användas till stipendier och bidrag till enskilda upphovsmän och bidrag till deras efterlevande samt bidrag till upphovsmännens organisationer för insatser som syftar till att stärka de litterära upphovsmännens ställning och bidrag till särskilda ändamål som avser litterär verksamhet. Den delen av verksamheten brukar kallas författarfondens fria del.

Utgångspunkten för verksamheten är således den individuella ersättningen, som ger de litterära yrkesutövarna en viss minimiersättning för biblioteksutnyttjandet. Konstruktionen med särskild bibliotekersättning innebär att författarfonden tillerkänner vissa högt kvalificerade och yrkesverksamma författare, översättare, tecknare och fotografer en ersättning som fastställs på andra grunder än den generellt fastställda ersättningen per utlånad bok.

Utöver den särskilda ersättningen finns kompletterande arbetsstipendier av olika längd för att förbättra villkoren för bokupphovsmän med yrkesmässiga ambitioner. Ur den s.k. fria delen fördelas också pensionsbidrag.

Genom bibliotekersättningen ersätts de litterära och bildlitterära upphovsmännen för det samhällseliga utnyttjandet av deras verk som den fria tillgången till och användningen av dem som biblioteken erbjuder. Samtidigt skapar ersättningen en viss förbättring av upphovsmännens ekonomiska villkor. Den främjar litteraturens utveckling genom att den förbättrar upphovsmännens och översättarnas möjligheter att kunna fortsätta och utveckla sin litterära verksamhet.

1.2 Regelverk och styrning

1.2.1 Allmänt

Med hänsyn till den ursprungliga och huvudsakliga uppgiften – att fördela biblioteksersättningen – fungerar Sveriges författarfond inte som en traditionell förvaltningsmyndighet, även om verksamheten utgör myndighetsutövning och bedrivs utan särskild lagreglering om överlämnande av förvaltningsuppgifter.

Författarfonden saknar förvaltningsanslag och administrationen av verksamheten bekostas av biblioteksersättningen. Vidare innebär den anslagskonstruktion och förhandlingsordning som beskrivits ovan, att statsmakterna avstår mer traditionell målstyrning.

Majoriteten av fondstyrelsens ledamöter utses direkt av upphovsmännens organisationer. De litterära och bildlitterära upphovsmännens inflytande genom styrelserepresentation är reglerad i lagen om överlämnande av förvaltningsuppgifter, se avsnitt 1.2.3 nedan.

De särskilda omständigheterna kring regelverk och styrning påverkar inte kraven på rättssäkerhet, öppenhet och insyn; exempelvis är förvaltningslagen samt offentlighets- och sekretesslagstiftningen tillämpliga på författarfondens verksamhet.

1.2.2 Förordningen om Sveriges författarfond

Verksamheten vid Sveriges författarfond regleras i huvudsak i förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond, omtryckt 1979:394. I förordningen regleras underlag och beräkning av totala biblioteksersättningen, liksom belopp och bestämmelser för de individuella ersättningarna.

Den s.k. myndighetsförordningen (2007:515) – som gäller för förvaltningsmyndigheter under regeringen – är inte tillämplig på Sveriges författarfond. I fondförordningen regleras också sådant som normalt återfinns i förvaltningsmyndigheters instruktion: styrelsens storlek, beslutsförhet, delegationsrätter m.m. Sedan 2015-01-01 innehåller förordningen också en ändamålsparagraf för verksamheten.

1.2.3 Övriga författningar

Utöver förordningen om Sveriges författarfond regleras verksamheten i följande författningar:

- förordning (1976:528) om bidrag till konstnärer,
- förordning (1998:1369) om statsbidrag för beställning av nyskriven svensk dramatik,
- förordning (1976:504) om inkomstgarantier för konstnärer,
- förordning (1983:190) om pensionsgrundande konstnärsbidrag m.m.,

- lag (1992:318) om överlämnande av förvaltningsuppgifter inom Kulturdepartementets verksamhetsområde,

Därutöver har styrelsen 2015-12-09 (ändrad senast 2018-12-07) fastställt arbetsordning för Sveriges författarfond, med bestämmelser och riktlinjer som reglerar författarfondens verksamhet.

1.2.4 Anslagsposter; regleringsbrev och villkor

Medlen för biblioteksersättning utgör anslagspost 8 under anslaget 5:2, Ersättningar och bidrag till konstnärer, inom utgiftsområde 17. I regleringsbrevet föreskrivs att Kammarkollegiet, som enligt förordningen om Sveriges författarfond förvaltar fonden, ska disponera anslagsposten och utbetala medlen efter rekvisition till styrelsen för Sveriges författarfond. Vidare föreskriver regeringen i särskilt beslut att Sveriges författarfond senast den 1 mars till Kulturdepartementet ska lämna redogörelse för verksamheten under det föregående året samt ett budgetunderlag för det följande året. Några andra föreskrifter vad avser biblioteksersättningen – utöver dem som ges i förordningen om Sveriges författarfond – har inte utfärdats av regeringen.

För övriga verksamheter disponeras och utbetalas medlen enligt följande:

- Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker
Medlen utbetalas av Kammarkollegiet till styrelsen för Sveriges författarfond efter rekvisition;
- Dramatikerstöd (Statsbidrag för beställning av nyskriven svensk dramatik)
Medlen utbetalas av Kammarkollegiet till styrelsen för Sveriges författarfond efter rekvisition;
- Inkomstgaranti för konstnärer till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker
Kammarkollegiet disponerar anslagsposten och utbetalar inkomstgarantierna.
- Långtidsstipendier
Medel för överenskommet antal stipendier utbetalas av Konstnärsnämnden till styrelsen för Sveriges författarfond efter rekvisition

Samtliga anslagsposter återfinns under anslaget 5:2, Ersättningar och bidrag till konstnärer. Inte heller för dessa verksamheter utfärdar regeringen några föreskrifter utöver dem som återfinns i respektive bidragsförordning. Eftersom författarfonden saknar förvaltningsanslag, föreskriver regeringen i anslagsvillkoren att medel får användas för administrationskostnader.

1.2.5 Ekonomisk redovisning och revision

De omständigheter kring författarfondens ställning i statsförvaltningen som redogjorts för ovan leder till att Sveriges författarfond inte kan tillämpa förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Författarfonden har själv i sin arbetsordning (bilaga 9) fastställt principer för löpande redovisning och för upprättande av denna verksamhetsberättelse med ekonomisk redovisning. Dessa principer är med vissa väsentliga och nödvändiga undantag upprättade med utgångspunkt i de ovan nämnda förordningarna om myndigheters bokföring, årsredovisning m.m.

Av dessa skäl granskas författarfonden inte av Riksrevisionen utan upphandlar – med stöd i regeringens föreskrifter i fondförordningen – själv revision på den privata marknaden. Granskning av verksamhetsberättelsens finansiella delar genomförs således av auktoriserad revisor, och styrelsen för Sveriges författarfond överlämnar årligen till regeringskansliet (kulturdepartementet) en s.k. rapport från oberoende revisor.

De senaste åren har författarfonden granskats av revisionsföretaget Ernst & Young. Huvudansvarig revisor Jeff Erici har efter genomförd granskning av 2017 års verksamhet i mars 2018 lämnat rapport och uttalande, enligt vilken författarfondens finansiella rapport i allt väsentligt är upprättad i enlighet med regelverken. Revisorns rapport har i enlighet med villkor beslutade av regeringen lämnats till Kulturdepartementet.

Efter genomförd upphandling under år 2018 har styrelsen utsett Ernst & Young till revisor också för åren 2018, 2019 och 2020. Huvudansvarig revisor: Jens Karlsson.

2 Organisation

Författarfondens verksamhet leds av en styrelse, bestående av ordförande och tio andra ledamöter. Ordföranden och två andra ledamöter förordnas av regeringen. Av övriga ledamöter utses sex av Sveriges Författarförbund, en av Föreningen Svenska Tecknare och en av Svenska Fotografers Förbund. Styrelsen väljer inom sig vice ordförande.

2.1 Styrelse

Styrelsen har under året haft följande sammansättning:

Av regeringen förordnade ledamöter:

Ordförande: Mats Sjöstrand (t.o.m. 2018-06-30), Ann-Christin Nykvist (fr.o.m. 2018-07-01). Övriga ledamöter: Malena Forsare (t.o.m. 2018-06-30), Loretto Villalobos (fr.o.m. 2018-07-01) och Daniel Westman.

Utsedda av Sveriges Författarförbund:

Gunnar Ardelius, (t.o.m. 2018-01-16), Janne Carlsson (t.o.m. 2018-06-30), Bo Eriksson, Jörgen Gassilewski, Eva Johansson (fr.o.m. 2018-07-01), Åsa Lind, Anna-Karin Palm (t.o.m. 2018-06-30), Grethe Rottböll (fr.o.m. 2018-05-29) och Tony Samuelsson (fr.o.m. 2018-07-01)

Utsedd av Svenska Tecknare: Robert Nyberg

Utsedd av Svenska Fotografers Förbund: Per Englund (vice ordförande)

2.2 Råd för stipendier och bidrag

Styrelsen utser olika råd som själva beslutar eller bereder och ger förslag till styrelsebeslut om utdelning av stipendier och bidrag m.m. Ledamöterna i dessa stipendieråd förordnas delvis efter förslag från de litterära och bildlitterära upphovsmännens organisationer. Ledamöterna utses av fondstyrelsen för ett år i sänder (högst sex år).

Stipendierådet

Stipendierådet har till uppgift att – enligt de riktlinjer och inom de ramar som beslutas av styrelsen – besluta om utdelning av ett- och tvååriga (fr.o.m. år 2018 treåriga) arbetsstipendier samt bereda och ge förslag till styrelsebeslut om övriga stipendier och bidrag samt utdelning av särskild biblioteksersättning.

Stipendierådet har under året bestått av Bo Eriksson (ordförande fr.o.m. 2018-07-01), Anna-Karin Palm, ordförande (t.o.m. 2018-06-30), Olle Bergman (fr.o.m. 2018-09-19), Janne Carlsson (t.o.m. 2018-06-30), Boo Cassel (fr.o.m. 2018-07-01), Cecilia Franklin, Maja Hjertzell, Johan Jönson, Kate Larson (t.o.m. 2018-06-30), Knut Larsson, Åsa Lind, Anna-Lena Lodenius, Ulrika Milles (fr.o.m. 2018-07-01), Helen Rundgren (t.o.m. 2018-06-30), Tony Samuelsson (fr.o.m. 2018-07-01), Ewa Stackelberg och Marianne Steinsaphir.

Rådet för tillfälliga bidrag

Rådet för tillfälliga bidrag har till uppgift att – enligt de riktlinjer och inom de ramar som fastställs av styrelsen – besluta om utdelning av tillfälliga bidrag. I rådet har under året ingått Janne Carlsson, ordförande (t.o.m. 2018-06-30), Cecilia Franklin (fr.o.m. 2018-07-01), Johan Jönson och Åsa Lind (ordförande fr.o.m. 2018-07-01) med Knut Larsson och Ewa Stackelberg som adjungerade i ärenden som berört tecknare respektive fotografer.

Internationella rådet

Internationella rådet beslutar – enligt de riktlinjer och inom de ramar som beslutas av styrelsen – om utdelning av bidrag för resor och internationella utbyten.

Internationella rådet har under året bestått av Jörgen Gassilewski, ordförande, Lucia Cajchanová, Ann Forslind och Ia Lind.

Dramatikerrådet

I enlighet med föreskrifterna i förordningen om Sveriges författarfond utser styrelsen ett särskilt organ med ordförande och fem andra ledamöter som på styrelsens vägnar självständigt fattar beslut i frågor om bidrag till dramatiker enligt förordningen (1976:528) om bidrag till konstnärer och om bidrag enligt förordningen (1998:1369) om statsbidrag för beställning av nyskriven svensk dramatik.

Dramatikerrådet har under perioden bestått av Malena Forsare, ordförande (t.o.m. 2018-06-30), Loretto Villalobos, ordförande (fr.o.m. 2018-07-01), Lucia Cajchanová (t.o.m. 2018-06-30), Sofia Fredén, Gertrud Larsson (fr.o.m. 2018-09-19), Dennis Magnusson, Vanja Torp samt Erik Uddenberg.

2.3 Jävsbestämmelser

För arbetet i styrelse och de olika stipendieråden gäller förvaltningslagens bestämmelser. Därutöver har styrelsen fastställt särskilda riktlinjer för hantering av jäv.

Sammanfattningsvis innebär dessa riktlinjer att fråga om jäv behandlas vid beredningsperiodens början (stipendieråden) samt vid varje besluts-sammanträde (styrelsen). Jävig ledamot avstår alltid helt att delta i beredning och beslut rörande den aktuella ansökan.

Dessutom gäller att styrelseledamot normalt inte själv får söka stipendium eller bidrag. Ledamot i något av författarfondens stipendieråd får inte söka stipendium m.m. som bereds eller beslutas av det stipendieråd han eller hon är utsedd till. För att undvika jävssituationer vid hantering av ansökningar om organisationsbidrag, bereds dessa ansökningar i särskild ordning av ordföranden i samråd med övriga ledamöter utsedda av regeringen.

2.4 Sakkunniga

Vid beredningen av ansökningar om stipendier m.m. anlitar författarfonden, i den mån sakkunskap inte finns bland styrelsens eller stipendierådets ledamöter, utomstående sakkunniga för bedömning av de verk som åberopas av författare som skriver på annat språk än svenska. Det gäller även verk som översatts från svenska till andra språk. I de två ansökningsomgångarna under år 2018 har sammanlagt 55 (2017: 67) sakkunnigutlåtanden inhämtats från 21 sakkunniga, rörande böcker på 18 olika språk (2017: 26 sakkunniga på 20 olika språk).

2.5 Kansli

Under år 2018 har kansliet bestått av oförändrat fem anställda. Tjänsterna har uppehållits enligt följande:

Direktör: Jesper Söderström. Biträdande direktör/gruppchef: Lisa Nordström (90 % tjänstgöring). Gruppchef: Johan Triyono. Handläggare: Susanna Bjelving, Linda Nyström (t.o.m. 2018-11-30) samt Elisabeth Asperheim (fr.o.m. 2018-12-01).

3 Aktuellt 2018

3.1 Prioriteringar (åren 2016–2019)

Som påpekats i inledningen ovan var år 2018 det tredje av fyra år i rad då biblioteksersättningen ökat mer än vad som tidigare gällt under 2000-talet. Detta har gett utrymme för mer framåtsyftande diskussioner om vilka prioriteringar inom verksamheten som ska göras. Prioriteringarna kan göras inom ramen för den s.k. fria delen av biblioteksersättningen, eftersom de individuella ersättningarna (belopp, miniminivåer, avtrappningsregler m.m.) regleras i förordningen om Sveriges författarfond.

Det utökade ekonomiska utrymmet innebar till en början att styrelsen kunde besluta om höjningar av samtliga stipendiebelopp. Särskilt angeläget och principiellt viktigt är höjningarna på de längre, skattepliktiga åtagandena som särskild biblioteksersättning och fleråriga arbetsstipendier, vilka ju är avsedda för de mer renodlat yrkesverksamma litterära upphovsmännen och översättarna – men även punktstipendierna avser ju stöd till en tids arbete och bör över tid inte tappa jämfört med inkomstutvecklingen i samhället.

Av sammanställningen (avsnitt 6.2) nedan i denna verksamhetsberättelse framgår att det ekonomiska utrymmet hittills riktats mot höjningar av stipendiebeloppen och inte sammantaget inneburit fler mottagare.

En relativt stor del av biblioteksersättningens fria del används för särskild biblioteksersättning och femåriga stipendier, vilka ju utgör skattepliktig och pensionsgrundande inkomst. Kostnaden blir större för författarfonden men prioriteringen främjar mottagarnas tillgång till de sociala trygghetssystemen.

Från och med år 2018 har därtill de skattefria tvååriga arbetsstipendierna ersatts med treåriga skattepliktiga stipendier. Det är en reform med samma slags målsättning: stipendierna blir genom denna förändring pensionsgrundande, utöver att de självklart också erbjuder ytterligare ett års ekonomiskt stöd för den litterära verksamheten. Författarfonden kommer på så sätt att aningen tidigare i de sökandes litterära karriärer kunna bevilja något längre, större och pensionsgrundande stipendium än vad som hittills varit möjligt.

Även de tillfälliga bidragen har under året varit föremål för utvärdering och diskussion, som en del i övervägandena kring hur fondstyrelsen inom ramen för biblioteksersättningen bäst kan "främja litteraturens utveckling" i enlighet

med ändamålsparagrafen i fondförordningen. De tillfälliga bidragen utgör dock en mycket liten del av biblioteksersättningen; här överväger styrelsen snarare om bidragsgivningen på principiella grunder bör få ett stramare regelverk, eller om det finns skäl att upphöra med dessa bidrag. Denna utvärdering fortsätter under år 2019.

3.2 Bidrag till upphovsmännens organisationer

Författarfonden har under året fortsatt diskussionerna om principer för fördelning av bidrag till upphovsmännens organisationer. Diskussionerna ledde fram till att styrelsen i december 2018 antog nya bestämmelser för bidragens fördelning, samt att styrelsen fattade ett vägledande inriktningsbeslut för hur bidragens storlek fastställs. Utgångspunkten för att fastställa bidragens storlek utgörs fortfarande av hur det totala biblioteksersättningsanslaget utvecklas. Dock har nu införts en begränsning om innebär att en årlig höjning inte bör överstiga ökningen av prisbasbeloppet.

Diskussionerna om organisationsbidragen har delvis uppkommit mot bakgrund av att det i förordningen om Sveriges författarfond fr.o.m. år 2015 införts en rätt för styrelsen att fördela bidrag till upphovsmännens organisationer samt att det där stadgas att bidragen ska ges för "insatser som syftar till att stärka de litterära upphovsmännens ställning". Regeringens beslut innebar en bekräftelse av tidigare etablerad praxis (bidragen har fördelats sedan 1950-talet) samtidigt som syftet med bidragen preciserades.

De nya bestämmelserna, som fogats till författarfondens arbetsordning, innebär bland annat att styrelsen framöver gör en tydligare prövning utifrån förordningens lydelse samt att kraven på redovisning från organisationerna formaliseras något. Styrelsen har vidare fastslagit att bidrag kan lämnas till sådan upphovsmannaorganisation som samlar en betydande del av någon av de kategorier av upphovsmän vilkas verk bildar underlag för biblioteksersättning. Därtill gäller att de insatser som bidrag lämnas för ska syfta till att stärka ställningen för samtliga upphovsmän inom den kategori som organisationen företräder, vilket innebär att de inte ska begränsas till den egna medlemskretsen.

Författarfonden och biblioteksersättningen befinner sig såväl organisatoriskt som vad gäller ändamål och syfte i en position mellan kulturpolitik och upphovsrätt. Denna position utgör ett slags principiell grund för att bidrag till upphovsmännens organisationer får fördelas enligt förordningen, men samtidigt uppstår dubbla krav på hur bidragsgivningen ska bedrivas. Dels gäller den offentliga verksamhetens krav att iaktta saklighet och opartiskhet, dels kan paralleller dras till hur organisationers kollektiva förvaltning av upphovsrätt numera regleras i lag, med syftet att säkra insyn, medlemsförankring och ansvarsfullhet. Författarfonden fäster stor vikt vid förankringen i de bidragsmottagande organisationerna, och har i de nya bestämmelserna infört krav på att detta redovisas i ansökningarna.

Med tanke på det nära släktskapet med kollektiv rättighetsförvaltning bör det samtidigt förtydligas vissa avgörande skillnader: det är för det första inbyggt i biblioteksersättnings grundkonstruktion att endast en del av den ska fördelas

individuellt; vidare gäller att organisationerna inte själva har några kostnader förknippade med biblioteksersättningens förvaltning eller fördelning.

3.3 Remissyttrande – konstnärspolitiska utredningen

Styrelsen för Sveriges författarfond lämnade i september 2018 yttrande över den konstnärspolitiska utredningens betänkande Konstnär – oavsett villkor? (SOU 2018:23). Författarfonden menade i sitt yttrande att betänkandet i sin helhet stärkte argumenten för en ambitiös och framåtsyftande svensk konstnärspolitik, även om fonden samtidigt uttryckte en viss farhåga över att den ”tyngdpunktsförskjutning” som utredningen motiverade sina förslag med, något onödigt frammanade ett slags antingen eller i ett val mellan förbättrade arbetsförutsättningar och direkta konstnärsstöd. Sveriges författarfond tillstyrkte förslaget om en förstärkt budgetram för de konstnärspolitiska insatserna, men menade att budgetramen fr.o.m. 2020 måste inbegripa också förstärkningar av de offentlighetsrättsliga ersättningarna samt de statliga bidragssystemen.

Utredningen föreslog flera fortsatta separata uppdrag och utredningar, där utmaningarna som ska mötas tydligt hänger samman. Författarfonden ansåg i sitt yttrande att den föreslagna utredningen om ett slags upphovsmannaallians med fördel kan samordnas med och inbegripa såväl frågorna om tillgång till trygghetssystemen som möjligheterna till ett slags tjänstepensionslösning för de fritt verksamma upphovsmännen.

Många av förslagen i utredningen låg utanför författarfondens omedelbara kompetensområde, varför fondstyrelsen också lämnade många förslag okommenterade. Nedan sammanfattas synpunkterna inom de områden som är särskilt angelägna och aktuella för författarfondens vidkommande.

Litteraturens internationalisering

Författarfonden är positiv till nya initiativ till internationell residensverksamhet på litteraturområdet, även om fonden i sitt yttrande ville framhålla att litteraturens internationalisering i första hand är en fråga om dess värde för litteraturens utveckling – och att sådana verksamheter har mycket begränsad betydelse för att stärka ”arbetsmarknaden” för de litterära upphovsmännen och översättarna.

Konstnärsnämnden har sedan tidigare på regeringens uppdrag, inom ramen för ett nytt utbytesprogram, utrett möjligheterna till residensverksamhet också på litteraturområdet (lämnades i februari 2015). De medel som den konstnärspolitiska utredningen föreslår fr.o.m. år 2020 kan alltså anslås direkt till uppbyggnad av en sådan verksamhet. Författarfonden har i samband med Konstnärsnämndens genomförda utredning förklarat sig beredd att utveckla sin redan befintliga bidragsgivning på ett sådant sätt att den kan komplettera Kulturrådets redan befintliga insatser för litteraturens internationalisering. Med hänvisning till branschskillnader och stödstrukturer kan ett internationellt program för de litterära upphovsmännen i jämförelse med andra konstområden fokusera mindre på informationsinsatser, publikverksamhet och branschkontakter för arbetsmöjligheter – och mer renodlat satsa på det slags

bidragsgivning och verksamhet som tar sikte på det inomkonstnärliga värdet av internationella sammanhang och samarbeten.

Konstens mellanhänder – särskilt om kritikerna och kritiken

För författarfondens del var det välkommet att betänkandet lyfte frågan om kritiken och den kvalificerade kulturjournalistikens roll som en integrerad del av konstnärspolitiken. Författarfonden har själv argumenterat för detta i de senaste årens budgetunderlag till regeringen.

Den tydligt konstnärspolitiska insats som ligger allra närmast till hands är att förstärka författarfondens bidragsgivning riktad till de enskilda yrkesutövande kulturjournalisterna. Kritiken är som utredningen påpekade ett slags nödvändig "mellanhand" – men här samtidigt erkänd som ett konstnärligt fält i egen rätt. Samma viktiga roll som författarfondens stipendier spelar i en bokbransch med osäkra ekonomiska villkor för de enskilda upphovsmännen, kan våra bidrag till kulturjournalister komma att spela. Med en tillräcklig anslagsförstärkning skulle finnas förutsättningar för att inte bara stärka försörjningen, d.v.s. bidra till finansiering av det kulturjournalistiska arbete som redan idag bedrivs, utan också för att finna former för ett slags upphovsmannadriven och inomkonstnärlig utveckling av kritiken och kritikeryrket.

Biblioteksersättningen och e-litteratur

Författarfonden lämnade i sitt yttrande några kommentarer till förslaget om en särskild utredning för att pröva förutsättningarna för biblioteksersättning även för e-böcker:

Dagens biblioteksersättning träder in i avsaknad av en i *upphovsrättslagen reglerad* rätt till ersättning (eller rätt att förbjuda utlåning). Denna principiella grund är avgörande för systemets legitimitet och utformning, inte minst när det gäller upphovsmannaorganisationernas rätt till förhandlingar om ersättningens grundbelopp som nu är stadgad i förordningen om Sveriges författarfond.

Denna grundläggande principiella skillnad måste beaktas i fortsatta överväganden i denna fråga – och det måste betonas att en eventuell biblioteksersättning för e-böcker inte på samma sätt som den nuvarande ersättningen för fysiska exemplar skulle brygga över intressekonflikten mellan rättighetsinnehavare och allmänhet/bibliotek. Den skulle inte lösa sådant som idag kan uppfattas som problematiskt med e-boksutlåningen, som exempelvis de begränsningar i tillgänglighet biblioteken ibland inför för att få kontroll över sina kostnader.

En eventuell e-biblioteksersättning inom ramen för en nationell kulturpolitik skulle snarare få komplettera kommunernas och rättighetsinnehavarnas mer affärsmässigt präglade överenskommelser, vilka ju inte utformas och tar höjd för de mer omätbara värden som den fria tillgången och spridningen skapar i ett samhälle. Den principiella skillnaden jämfört med utlåning av fysiska exemplar blir ännu större om "e-boksutlåningen" utvecklas till att ske genom strömmande tjänster som ger tillgång till hela kataloger och inte sker genom "ett lån per exemplar".

4 Samverkan

Styrelsen och kansliet har inom ramen för sin verksamhet kontakt med en rad olika myndigheter och organisationer.

Internationellt

Författarfondens kansli har fortlöpande internationella kontakter och kunskapsutbyte med motsvarande institutioner eller organisationer i de länder där biblioteksersättning införts. Kansliet bevakar även det arbete inom upphovsrättsområdet som bedrivs inom EU och som kan ha påverkan på den statliga biblioteksersättningen.

Konstnärsnämnden

Konstnärsnämnden disponerar anslagsposten för långtidsstipendier. Konstnärsnämnden och fondstyrelsen ska enligt regleringsbrev enas om hur många av det totala antalet stipendier som ska tillfalla författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker; därefter utbetalas överenskommen andel till författarfonden efter rekvisition. Författarfondens kansli har fortlöpande samråd och erfarenhetsutbyten med Konstnärsnämndens kansli i såväl bidragsärenden som kulturpolitiska och administrativa frågor.

Upphovsmannaorganisationerna

Författarfondens direktör och kansliet i övrigt har fortlöpande samråd och informationsutbyte med de tre upphovsmannaorganisationerna som är representerade i fondstyrelsen – Sveriges Författarförbund, Svenska Tecknare och Svenska Fotografers Förbund – kring frågor som anses betydelsefulla för uphovsmännen och indirekt kan påverka författarfonden, men som ännu inte är fråga för fondstyrelsebeslut eller som normalt inte kommer att bli det. Liknande samråd och informationsutbyte sker också med Sveriges Dramatikerförbund. Fondkansliet har också i övrigt kontakter med organisationernas kanslier i stipendieärenden m.m.

Kungl. biblioteket

Författarfondens kansli har dels kontakter med Kungl. biblioteket rörande den officiella folk- och skolbiblioteksstatistiken, dels ett fortlöpande utbyte kring frågor som rör katalogisering i nationalbibliografin, vilken utgör en viktig grund för fastställandet av individuella ersättningar till de enskilda uphovsmännen.

Arbetsgivarverket

Sveriges författarfond är obligatorisk medlem i det statliga arbetsgivarorganet Arbetsgivarverket. Direktören är ledamot i det s.k. arbetsgivarcollegiet för Arbetsgivarverket.

STIM/SAMI/Copyswede

I enlighet med förordningen (1998:1387) om fonogramersättning fördelar STIM och SAMI sedan år 1999 den statliga ersättningen för bibliotekens utlåning av fonogram och musiktryck. Liksom tidigare år har Sveriges författarfond mot ersättning försett organisationerna med uppgifter, hämtade ur fondens utlåningsurval, om vilka musikaliska verk som under föregående år lånats vid landets folkbibliotek. Författarfonden förser sedan år 2011 också den upphovsrättsförvaltande organisationen Copyswede med utlåneinformation

beträffande ljudböcker på biblioteken, för att användas till stöd för fördelning av den s.k. privatkopieringsersättningen.

5 Medelsanvändningen åren 2016–2018 – översikt

	2018	2017	2016
	(tkr)		
Bibliotekersättningen			
Anslag	163 832	156 839	148 997
Kostnader:			
Ersättningar, stipendier och bidrag	152 130	147 877	139 153
Administration, avskrivningar (netto)	8 853	8 934	8 668
Summa kostnader	160 983	156 811	147 821
Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker			
Anslag	8 216	6 216	6 216
Kostnader:			
Bidrag, författare m.fl.	3 520	2 590	2 760
Bidrag, dramatiker	3 319	2 530	2 500
Bidrag, resor och internationella utbyten	867	691	1 647
Administration	440	350	380
Summa kostnader	8 146	6 161	7 287
Dramatikerstöd			
Anslag	3 509	3 009	3 009
Kostnader:			
Bidrag	3 437	2 797	2 796
Administration	190	170	190
Summa kostnader	3 627	2 967	2 986
Långtidsstipendier			
Anslag	3 412	3 226	3 057
Kostnader:			
Stipendier	3 412	3 226	3 226
Administration	0	0	0
Summa kostnader	3 412	3 226	3 057

6 Bibliotekersättningen

6.1 Bibliotekersättningens beräkning

6.1.1 Underlag: utnyttjandet och kategorier av verk

Följande komponenter ingår i det statistiska underlaget för bibliotekersättningen:

- antalet hemlån i folk- och skolbibliotek av fysiska exemplar av upphovsrättsligt skyddade litterära verk av följande kategorier: a) originalverk på svenska språket samt originalverk av upphovsmän stadigvarande bosatta i Sverige, b) verk i översättning till eller från svenska;
- antalet referensexemplar – d.v.s. böcker som finns tillgängliga på bibliotek för läsning men inte för hemlån – i folk- och skolbibliotek av ovannämnda kategorier av verk.

6.1.2 Beräkningsperiod 2014–2015

Enligt förordningen om Sveriges författarfond beräknas fr.o.m. år 2015 (d.v.s. med verkan fr.o.m. anslagsåret 2016) bibliotekersättningen med utgångspunkt i medelvärdet av antalet hemlån och referensexemplar under två kalenderår i följd (beräkningsperiod). Medelvärdet under en beräkningsperiod ska utgöra grunden för den bibliotekersättning som överförs under två år i följd, med början tre år efter det sista kalenderåret i beräkningsperioden. I grundöverenskommelsen mellan parterna stadgas också att förhandlingarna ska ske vartannat år, d.v.s. sträcka sig över två anslagsår.

För år 2018 baserades således ersättningen på ett medelvärde av utlåning och referensbestånd under åren 2014 och 2015. Samma beräkningsperiod gäller också för anslagsåret 2019. Beräkningen finns redovisad i detalj i författarfondens budgetunderlag till regeringen för år 2018. Utgångspunkt för beräkningen är Kungl. bibliotekets statistik över folk- och skolbibliotekens utlåning, vilken produceras inom ramen för Sveriges officiella statistik.

6.1.3 Grundbelopp och multiplar; förhandlingsöverenskommelsen

Den totala bibliotekersättningens storlek beräknas med hjälp av ersättningens beloppsnivåer för lån och referensexemplar. Beloppet för hemlån av svenskt originalverk utgör bibliotekersättningens grundbelopp. Storleken på detta grundbelopp ska enligt 4 § fondförordningen bestämmas genom överenskommelse mellan regeringen och de tre upphovsmannaorganisationerna.

I enlighet med 2014 års grundöverenskommelse om förhandlingsordning genomfördes under år 2017 förhandlingar avseende grundbeloppet för åren 2018 och 2019. Den 26 april 2017 ingicks en överenskommelse med de tre upphovsmannaorganisationerna, innebärande att grundbeloppet för år 2018 höjdes med åtta öre, till 1 kr och 68 öre, och för år 2019 med ytterligare åtta öre,

till 1 kr och 76 öre. Förhandlingsöverenskommelsen godkändes av regeringen 2017-05-04. Övriga belopp bestäms enligt förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond som multiplar av grundbeloppet, för år 2018 med följande resultat:

Biblioteksersättningens multiplar 2018

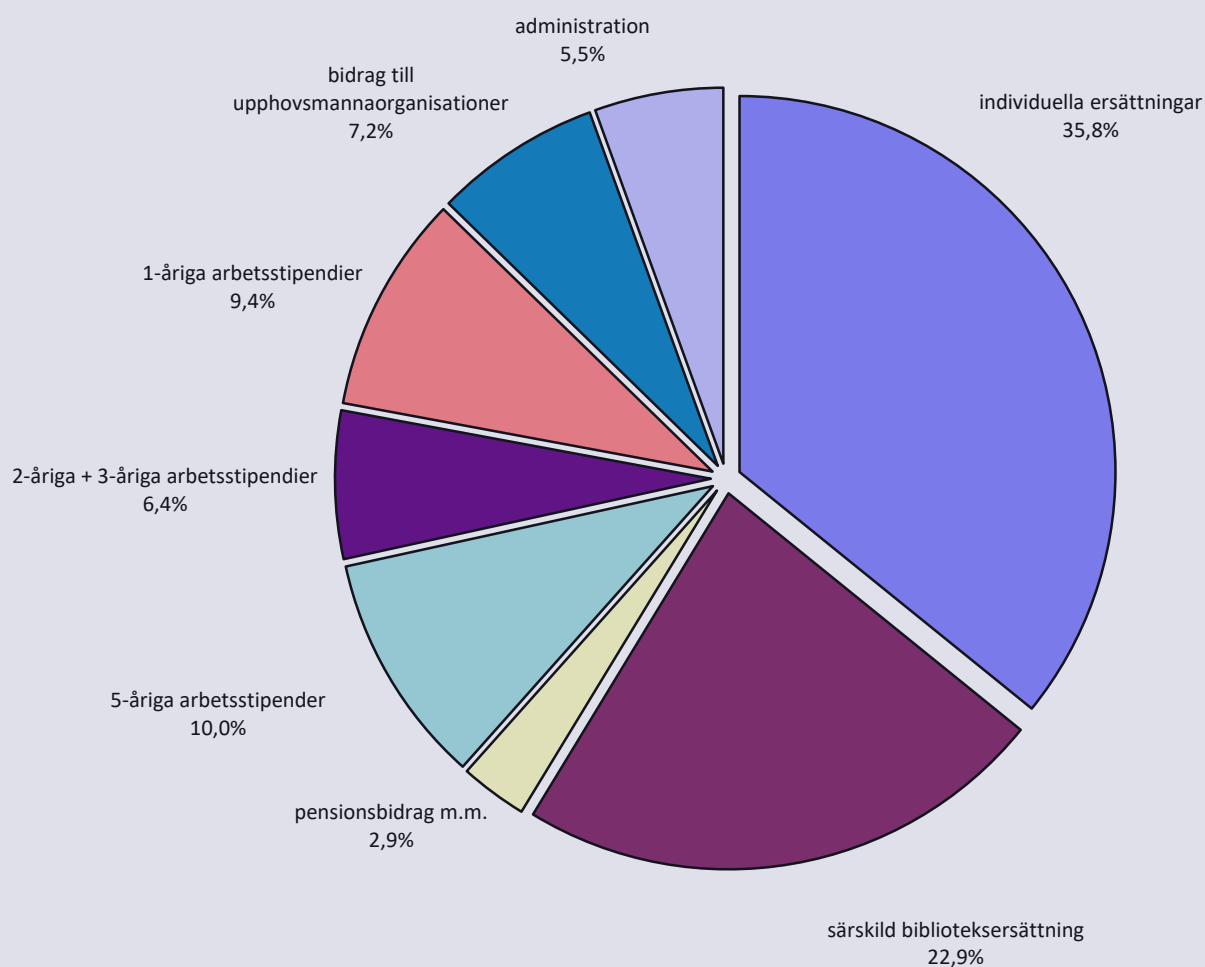
Lån av originalverk	<i>Grundbelopp</i>	1 kr och 68 öre
Lån av översättning	<i>½ av grundbeloppet</i>	84 öre
Referensexemplar av originalverk	<i>4 x grundbeloppet</i>	6 kr och 72 öre
Referensexemplar av översättning	<i>2 x grundbeloppet</i>	3 kr och 36 öre

6.1.4 Total biblioteksersättning för år 2018

Med stöd av den ovan redovisade förhandlingsöverenskommelsen och den biblioteksstatistik för beräkningsperioden 2014–2015 som redovisats i författarfondens budgetunderlag till regeringen för år 2018, fastställdes slutligt den totala biblioteksersättningen för år 2018 till 163 832 000 kr.

6.2 Biblioteksersättningens kostnader

Biblioteksersättningens kostnader 2018
Procentuella andelar

Kostnader för ersättningar och stipendier/bidrag inom biblioteksersättningen 2016–2018:

	2018	2017	2016
Individuella ersättningar:			
<i>Antal</i>	4 050	4 089	4 198
<i>Beloppsintervall</i>	2 020 – 296 242 kr	1 920 – 293 561 kr	1 820 – 278 542 kr
<i>Medelbelopp</i>	14 259 kr	14 307 kr	13 060 kr
<i>Totalt belopp</i>	57,8 milj kr	58,5 milj kr	54,8 milj kr
Särskild biblioteksersättning:			
<i>Antal</i>	164	165	168
<i>Bruttobelopp</i>	240 000 kr	230 000 kr	210 000 kr
<i>Totalt belopp</i>	36,6 milj kr	34,9 milj kr	32,5 milj kr
Pensionsbidrag:			
<i>Antal</i>	90	93	90
<i>Beloppsintervall</i>	5 962 – 68 585 kr	5 780 – 67 504 kr	5 780 – 67 504 kr
<i>Totalt belopp</i>	4,4 milj kr	4,4 milj kr	4,2 milj kr
Femårigt arbetsstipendium:			
<i>Antal</i>	114	114	108
<i>Belopp</i>	140 000 kr	130 000 kr	120 000 kr
<i>Totalt belopp</i>	15,9 milj kr	14,8 milj kr	13,0 milj kr
Treårigt arbetsstipendium:			
<i>Antal</i>	42	0	0
<i>Belopp</i>	130 000 kr	0	0
<i>Totalt belopp</i>	5,5 milj kr	0	0
Tvåårigt arbetsstipendium:			
<i>Antal</i>	47	94	93
<i>Belopp</i>	100 000 kr	100 000 kr	90 000 – 100 000 kr
<i>Totalt belopp</i>	4,7 milj kr	9,4 milj kr	8,8 milj kr
Ettårigt arbetsstipendium:			
<i>Antal</i>	226	222	228
<i>Beloppsintervall</i>	60 000 – 90 000 kr	60 000 – 80 000 kr	60 000 – 80 000 kr
<i>Medelbelopp</i>	70 885 kr	67 568 kr	66 579 kr
<i>Totalt belopp</i>	16,0 milj kr	15,0 milj kr	15,2 milj kr

6.2.1 Individuella ersättningar

Enligt förordningen om Sveriges författarfond beräknas de individuella ersättningarnas belopp på antalet hemlån och referensexemplar för kalenderåret året före det år ersättningen avser. För år 2018 har således dessa ersättningar baserats på biblioteksstatistiken för år 2017.

Ersättningens belopp per utlån är i fondförordningen fastställt till 60 procent av biblioteksersättningens grundbelopp.

År 2018 betalades ersättning till berättigad upphovsman med 1 kr och 1 öre för varje hemlån och 4 kr och 4 öre för varje referensexemplar av litterärt verk i original (föregående år: 96 öre resp. 3 kr och 84 öre).

Till översättare av litterärt verk till och från svenska betalades ersättning med 50,5 öre för varje hemlån och 2 kr och 2 öre för varje referensexemplar (föregående år: 48 resp. 1 kr och 92 öre).

Beräkningen av ersättningen är samordnad, både vad avser ersättning för original respektive översättningar samt i fråga om hemlån och referensexemplar. Den vars utlåning understiger motsvarande 2 000 lån av verk i original respektive 4 000 lån av översättningar är inte berättigad till ersättning. År 2018 har således minimigränsen för utbetalning varit 2 020 kr. Efter en ändring i förordningen om Sveriges författarfond, gäller från och med år 2017 vidare en särskild begränsning för små utbetalningar till efterlevande: rätten till ersättning övergår inte till efterlevande om ersättningen till den enskilda mottagaren understiger hälften av den nivå som berättigar en levande upphovsman till ersättning (år 2018: 1 010 kr).

Vid höga utlåningssiffror avtrappas ersättningen i två steg, med början vid 200 000 lån av originalverk resp. 400 000 lån av översättningar.

Ersättningarna är pensions- och sjukpenninggrundande; mottagarna betalar själv socialförsäkringarna m.m. på dessa ersättningar i form av egenavgifter. (Den som är född åren 1938 - 1952 betalade år 2018 endast ålderspensionsavgift och den som är född 1937 eller tidigare betalade inga egenavgifter.)

För beräkning av ersättningarna genomför författarfonden årliga undersökningar av bibliotekens utlåning och referensbestånd. Fondkansliet samlar in information om utlåningen av böcker i samtliga datoriserade bibliotekssystem i landet.

När själva insamlingen är avslutad påbörjas ett omfattande arbete med att analysera den bibliografiska informationen som i bibliotekens katalogposter finns om varje enskilt verk. Författarfondens kansli har med tiden byggt upp en stor databas som innehåller bibliografiska uppgifter om enskilda verk med information om hur de individuella ersättningarna för respektive verk ska fördelas. Det insamlade materialet matchas mot detta verksregister och huvuddelen av lånen bearbetas maskinellt. Fondens personal bearbetar sedan vidare det återstående materialet (med undantag för verk med *mycket låg* utlåning). För varje år växer på så sätt verksregistret och efterföljande år kan en större del av materialet bearbetas maskinellt.

Undersökningen av 2017 års bokutlåning och referensbestånd gav till resultat att 4 050 upphovsmän (eller deras efterlevande) var berättigade till ersättningar om totalt 57 750 381 kr. De enskilda ersättningarnas belopp varierade mellan 2 020 kr och 296 242 kr, med ett genomsnittligt ersättningsbelopp på 14 256 kr (föregående år 14 307 kr) och medianvärde på 4 895 kr (föregående år 4 580 kr).

Eftersom det gäller begränsningar för små utbetalningar till efterlevande avräknas från det redovisade totalbeloppet de summor som understiger gränsen på 1 010 kr (sammanlagt ca 360 000 kr). Vidare gäller att inte alla de

uträknade ersättningarna kan utbetalas samma år som uträkningen är klar, eftersom mottagares adresser inte är kända för fondkansliet vid det tillfälle då de för första gången erhåller någon ersättning. Upphovsmännen eller deras arvingar efterforskas då under påföljande år. Om ersättningen ännu fem år efter utlåningsåret inte kunnat utbetalas, tillfaller beloppet fonden.

Av ersättningarna för 2017 års bokutlåning och referensbestånd på totalt 57 750 381 kr, kunde 57 394 901 kr betalas ut under år 2018. Därtill kunde 260 183 kr betalas ut avseende ersättningar för tidigare år. Totalt utbetalades alltså 57 655 084 kr, till ca 4 300 personer (upphovsmän och arvingar).

Totalt 79 960 kr återgick 2018-12-31 till fonden; beloppet avsåg ersättningar för 50 upphovsmän som inte kunnat utbetalas inom fem år efter utlåningsåret. De ersättningar för utlåningsåren 2013–2017 som vid årets slut fortfarande inte kunnat betalas ut, berörde 172 upphovsmän och uppgick till 851 470 kr (föregående år: 836 134 kr).

6.2.2 Särskild bibliotek ersättning

Enligt förordningen om författarfonden kan styrelsen besluta att individuell ersättning till en viss upphovsman ska utgå med ett högre belopp än det statistiskt beräknade.

Sådan särskild bibliotek ersättning kan enligt styrelsens bestämmelser tilldelas upphovsman vars verk bildar underlag för bibliotek ersättning, vilken avser att uteslutande eller huvudsakligen vara litterärt verksam som författare, översättare, tecknare eller fotograf och som på ett övertygande sätt, med hänsyn till både kvalitet och kvantitet, dokumenterat sin verksamhet. För att tilldelas den särskilda bibliotek ersättningen bör man varit verksam i minst 10 år, och med rimlig kontinuitet kommit ut med minst 5 å 6 egna verk. (För översättningar och verk med flera upphovsmän: 10 å 20 verk). Konkurrensen om de särskilda ersättningarna är stor; därför ställs kraven på de sökande i praktiken ofta högre än vad som framgår av dessa riktlinjer. Den som tilldelas särskild bibliotek ersättning har i regel tidigare haft både kortare och fleråriga stipendier från författarfonden.

Den som innehar särskild bibliotek ersättning får inte samtidigt inneha anställning – eller förordnande/uppdrag med anställningslika villkor – med mer än halv årsarbetstid. Så länge innehavaren uppfyller villkoren, fortsätter den särskilda ersättningen att utbetalas årligen, försåvitt inte synnerliga skäl talar emot det. Vart femte år gör författarfonden uppföljningar av innehavarnas litterära verksamhet och ekonomiska situation. De får i samband med detta intyga att de är fortsatt litterärt verksamma och uppfyller de ovan nämnda villkoren för innehavet.

Den särskilda bibliotek ersättningen är pensions- och sjukpenninggrundande; mottagaren betalar de sociala avgifterna i form av egenavgifter. (Den som fyllt 65 år behöver endast betala ålderspensionsavgift på beloppet.) Den särskilda ersättningen upphör då innehavaren tar ut pension eller senast när han/hon fyller 70 år. Vid pensionsinträdet har innehavaren enligt författarfondens bestämmelser rätt till ett pensionsbidrag ur författarfonden, under

förutsättning att pensionsinkomsterna från annat håll inte överstiger 3,8 prisbasbelopp (år 2018: 172 900 kr).

Fondstyrelsen bestämmer, för ett år i taget, storleken på den särskilda ersättningen. År 2018 var beloppet 240 000 kr (föregående år 230 000 kr).

Styrelsen har under år 2018 utsett 9 st. nya innehavare medan 11 st. innehav av särskild biblioteksersättning har upphört.

År 2018 var sammanlagt 165 (föregående år: 167) författare, översättare, tecknare och fotografer innehavare av särskild biblioteksersättning. En av dessa innehav har varit "vilande" i enlighet med bestämmelserna. Antalet utbetalade särskilda ersättningar i oktober 2018 var därför 164 (föregående år: 165). Det sammanlagda bruttobeloppet för särskilda ersättningar var under året 39 360 000 kr. Efter avdrag av kostnaderna för innehavarnas statistiskt beräknade individuella ersättningar för 2017 års bokutlåning (i medeltal 16 878 kr per innehavare, totalt 2 768 025 kr) blev nettokostnaden för de särskilda ersättningar som utbetalades år 2018: 36 591 975 kr.

6.2.3 Pensionsbidrag och periodiska bidrag

Från författarfonden kan utdelas dels pensionsbidrag och periodiska bidrag till författare, översättare, tecknare och fotografer, dels periodiska bidrag till deras efterlevande. Tidigare – t.o.m. år 2003 – kunde enligt fondförordningen även efterlevande erhålla ej tidsbegränsade pensionsbidrag.

Enligt styrelsens bestämmelser ska storleken på beviljat pensionsbidrag anpassas till mottagarens allmänna pension. Bidraget ska, sammanräknat med den allmänna pensionen uppgå till 3,8 prisbasbelopp (2018: 172 900 kr) räknat vid ansökningstillfället. Pensionsbidraget kan endast i undantagsfall överstiga 1,5 prisbasbelopp per år. Pensionsbidraget är skattepliktigt.

Styrelsen beslutade vid sammanträde i december 2017 om en generell höjning från och med 2018 med 1,56% vilket motsvarar höjningen av prisbasbeloppet.

Vid budgetårets slut utbetalades sammanlagt 90 pensionsbidrag (föregående år: 93) med belopp mellan 5 962 kr och 67 585 kr. Tre av innehavarna är efterlevande till upphovsmän, vilka beviljats pensionsbidrag enligt tidigare bestämmelser.

Under budgetåret har beviljats två nya pensionsbidrag. Fem innehavare har avlidit. Sammanlagt har i pensionsbidrag utbetalats 4 445 349 kr under år 2018. I detta belopp ingår även ett periodiskt bidrag på 68 248 kr.

6.2.4 Femåriga arbetsstipendier

Beloppet för de femåriga arbetsstipendierna år 2018 var 140 000 kr/år (2017: 130 000 kr/år). 20 nya stipendiater har tillkommit under året, medan 20 stipendier har upphört. Sammanlagt har 15 960 000 kr utbetalats till totalt 114 innehavare av femårigt arbetsstipendium.

Innehavare av femårigt arbetsstipendium ur Sveriges författarfond får tillgodoräkna sig stipendiet som pensionsgrundande inkomst. Pensionsavgiften betalas från särskild anslagspost under anslaget Ersättningar och bidrag till konstnärer.

6.2.5 Treåriga arbetsstipendier

Styrelsen beslutade i december 2017 att fr.o.m. år 2018 ersätta de tvååriga skattefria stipendierna med treåriga skattepliktiga samt pensionsgrundande stipendier. Beloppet för de treåriga arbetsstipendierna har varit 130 000 kr/år. 42 nya treåriga arbetsstipendier till ett sammanlagt belopp på 5 460 000 kr har utdelats.

6.2.6 Två- och ettåriga arbetsstipendier

Under år 2018 har 47 tvååriga arbetsstipendier för andra året på 100 000 kr utbetalats till en total kostnad av 4 700 000 kr. Inga nya tvååriga arbetsstipendier har beslutats under året.

Vidare har stipendierådet beviljat 226 ettåriga arbetsstipendier om totalt 16 000 020 kr (medeltal 70 885 kr). Beloppen för stipendierna har varit 60 000 kr och 90 000 kr.

6.2.7 Tillfälliga bidrag

Rådet för tillfälliga bidrag har under året beslutat att som hjälp i akut ekonomiskt nödläge utdela tillfälliga bidrag till 19 personer (år 2017: 24) med sammanlagt 169 930 kr (år 2017: 184 000 kr). Antalet ansökningar uppgick till 31 (år 2017: 45).

6.2.8 Bidrag till upphovsmannaorganisationer

Organisationsbidrag har för år 2018 tilldelats Sveriges Författarförbund med 8 169 000 kr, (föregående år: 7 821 000 kr), Svenska Tecknare med 1 561 000 kr (föregående år 1 494 000 kr) och Svenska Fotografers Förbund, författar- och illustratörsektionen, med 1 738 000 kr (föregående år 1 664 000 kr), sammanlagt 11 468 000 kr.

6.2.9 Administration

Kostnaderna för författarfondens administration vad avser biblioteksersättningen uppgick år 2018 till 8 853 042 kr (inklusive avskrivningar 85 099 kr samt räntekostnader 76 739 kr). Från administrationskostnaderna har 950 250 kr avräknats, vilka har betalats till biblioteksersättningen från anslagsposterna bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker, dramatikerstöd och bidrag till litteratur och kulturtidskrifter samt från STIM/SAMI och Copyswede för ersättning för bearbetad utlånedata.

SVERIGES FÖRFATTARFOND

Av administrationskostnaderna avsåg ca 4,7 milj. kr personalkostnader och ca 2,8 milj. kr kostnader för styrelse, stipendieråd och sakkunniga. Övriga administrationskostnader uppgick till ca 1,8 milj. kr, varav ca 0,7 milj. kr avsåg kostnader för lokalhyra och ca 336 000 kr uppdragsersättningar avseende utlånedata från biblioteken m.m. Kostnaderna för administrationen tas helt från fondmedel. De uppgick under år 2018 till 5,5 procent av biblioteksersättningens totala kostnader.

6.2.10 Årets resultat

Biblioteksersättningens anslagsintäkter för år 2018 uppgick till 163 832 000 kr. Verksamhetens totala kostnader uppgick till 160 983 044 kr, varav kostnader för ersättningar, stipendier och bidrag 152 130 002 kr, kostnader för administration 8 691 204 kr, avskrivningar 85 099 kr samt räntekostnader 76 739 kr (negativ ränta på fondens plusgirokonton).

Årets resultat gav därmed ett överskott på 2 848 956 kr.

6.3 Resultat- och balansräkning: *Biblioteksersättning*

RESULTATRÄKNING (tkr)			
	Not	2018	2017
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Rekvirerade medel	(1)	158 000	156 839
Ej rekvirerade medel 2018		5 832	
SUMMA INTÄKTER		163 832	156 839
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Individuella ersättningar	(2)	-57 315	-58 138
Särskilda ersättningar netto	(3)	-36 592	-34 992
Pensionsbidrag		-4 445	-4 364
Femåriga arbetsstipendier		-15 960	-14 820
Treåriga arbetsstipendier		-5 460	0
Övriga stipendier o bidrag	(4)	-32 358	-35 563
Summa kostnader Ersättningar o bidr		-152 130	-147 877
Kostnader personal o styrelse		-6 917	-6 830
Övriga administrationskostnader		-1 774	-1 998
Summa kostnader Administration		-8 691	-8 828
Avskrivningar	(5)	-85	-75
Räntekostnader		-77	-31
SUMMA KOSTNADER		-160 983	-156 811
ÅRETS RESULTAT		2 849	28

Biblioteksersättning, forts.

BALANSRÄKNING (tkr)			
	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner och inventarier	(5)	110	91
Fordringar			
Fordran på Kammarkollegiet samt övriga kortfristiga fordringar		8 355	2 523
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	(6)	205	250
Kassa och bank			
Plusgiro, bankkonto		3 441	5 536
SUMMA TILLGÅNGAR		12 111	8 400
KAPITAL OCH SKULDER			
Kapital			
Balanserat kapital		6 387	6 359
Årets resultat		2 849	28
Skulder			
Leverantörsskulder		27	14
Övriga skulder	(7)	2 146	1 309
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	(8)	702	690
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		12 111	8 400

Redovisnings- och värderingsprinciper

Sveriges författarfond omfattas inte av Förordning (2000:606) om myndigheters bokföring eller Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. (Se även avsnitt 1.2.5).

Enligt 21 § arbetsordningen för Sveriges författarfond tillämpas principer med väsentliga undantag med utgångspunkt enligt Förordning om myndigheters bokföring samt Förordning om årsredovisning samt budgetunderlag vad gäller redovisnings- och värderingsprinciper.

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningen enligt plan. Avskrivning förs per sexmånadersperiod. Följande avskrivningstider tillämpas: 3 år för datorer, skrivare och nätverk; 5 år för övriga maskiner och inventarier.

Redovisnings- och värderingsprinciper har varit oförändrade från föregående år.

Biblioteksersättning, forts.

Noter

(1) Anslagsposten 5:2 ap. 8 under utgiftsområde 17, Ersättning åt författare m.fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek, disponeras av Kammarkollegiet. Medlen betalas ut till Sveriges författarfond efter rekvisition.

(2) Individuella ersättningar	(tkr)	2018	2017
Individuell ersättning		57 751	58 500
Förfallna individuella ersättningar samt rättelser		-79	-74
Arvsvinster*		-357	-289
Summa individuella ersättningar		57 315	58 137

*Under miniminivån för utbetalning till efterlevande

(3) Särskilda ersättningar
Bruttobelopp för särskilda ersättningar (39 360 tkr), avgår innehavarnas statistiskt beräknade individuella ersättning enligt 2017 års utlåning, (2 768 tkr), nettokostnad särskild ersättning, (36 592 tkr).

(4) Övriga stipendier och bidrag, fördelning:	(tkr)	2018	2017
Tvååriga arbetsstipendier		4 700	9 400
Ettåriga arbetsstipendier		16 020	15 000
Tillfälliga bidrag		170	184
Organisationsbidrag		11 468	10 979
Summa övriga stipendier o bidrag		32 358	35 563

(5) Avskrivningar / Maskiner och inventarier
Som anläggningstillgångar redovisas maskiner och inventarier som beräknas ha en livslängd om minst 3 år och vilkas anskaffningskostnad uppgår till minst 10 000 kr (i vissa fall 5 000 kr).

Avskrivning sker per sexmånadersperiod, enligt den ekonomiska livslängd som fastställts för de olika kategorierna av anläggningstillgångar (datorer, skrivare och nätverk: 3 år; övriga maskiner och inventarier: 5 år).

Tkr	2018	2017
IB	768	760
Utrangeringar	-61	-40
Årets inköp	<u>104</u>	<u>48</u>
UB	811	768
Akkumulerad avskrivning	677	642
Årets avskrivning	85	75
Utrangeringar	<u>-61</u>	<u>-40</u>
Avskrivning totalt	701	677
Planenligt restvärde	110	91

Biblioteksersättning, forts

- (6) Avser förutbetalda hyreskostnader samt övriga förutbetalda kostnader.
- (7) Avser ej utbetalade individuella ersättningar (851 tkr), källskatt på löner, arvoden och pensioner (1 294 tkr) samt övriga kortfristiga skulder (1 tkr).
- (8) Avser personalens upplupna semesterlöner inklusive arbetsgivaravgifter, upplupna arbetsgivaravgifter för personal och styrelse, upplupna premier för statens avtalsförsäkringar samt upplupen kostnad för lokalt omställningsarbete.

Beräknade framtida åtaganden i dagens penningvärde:

År	Pensions- bidrag	5-åriga arbetsstip	3-åriga arbetsstip	Summa, kr
2019	4 295 196	16 350 000	6 160 000	26 805 196
2020	4 056 576	13 050 000	6 160 000	23 266 576
2021	3 817 956	9 450 000		13 267 956
2022	3 579 336	5 250 000		8 829 336
2023	3 340 716	2 250 000		5 590 716
2024	3 102 096			3 102 096
2025	2 863 476			2 863 476
2026	2 624 856			2 624 856
2027	2 386 236			2 386 236
2028	2 147 616			2 147 616
2029	1 908 996			1 908 996
2030	1 670 376			1 670 376
2031	1 431 756			1 431 756
2032	1 193 136			1 193 136
2033	954 516			954 516
2034	715 896			715 896
2035	477 276			477 276
2036	238 656			238 656
2037	36			36
Summa, kr:	40 804 704	46 350 000	12 320 000	99 474 704

Sveriges författarfond disponerar inte själv sina anslagsposter och får därmed inte ha några ansvarsförbindelser. Här informeras ändå upplysningsvis om beräknade framtida åtaganden. Beräknade framtida åtaganden uppgår totalt till 99 474 704 kr (föregående år: 91 931 656 kr), vilka baseras på fondstyrelsens tidigare beviljade bidrag, varav det tidigaste från 1978. Beträffande uträkning av framtida åtaganden för pensionsbidrag har följande metod använts: Vid 2019 års ingång innehar 90 personer pensionsbidrag till en beräknad årskostnad om 4 295 196 kr, det blir i medeltal 47 724 kr/ person och år. Under en treårsperiod (2016 – 2018) har i medeltal 5 personer/år avlidit. Det beräknade värdet av framtida åtaganden vad gäller pensionsbidrag har således minskats med 5 x 47 724 kr, 238 620 kr/år. Framtida åtaganden gäller under förutsättning av att statsmakterna ställer tillräckliga medel till förfogande.

7 Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker

Under utgiftsområde 17, anslaget 5:2, Ersättningar och bidrag till konstnärer handhar styrelsen för Sveriges författarfond anslagsposten 5. Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker (fr.o.m. 2017: ap. 5).

Anslagsposten har under 2018 uppgått till 8 216 000 kr (2017 6 216 000 kr). Enligt styrelsens beslut har anslagsposten fördelats enligt följande:

- 3 530 000 kr för bidrag till författare, översättare och kulturjournalister;
- 3 360 000 kr för bidrag till dramatiker och översättare av dramatik;
- 886 000 kr för bidrag för resor och internationella utbyten.

Verksamheternas administrationskostnader täcks av medlen under denna anslagspost och har fastställts till 440 000 kr.

Dramatikerrådet beslutar på styrelsens vägnar om den del av anslagsposten som fördelats på bidrag till dramatiker och översättare av dramatik. Internationella rådet beslutar om den del som fördelats på bidrag för resor och internationella utbyten.

I enlighet med förordning (1976:528) om bidrag till konstnärer kan konstnärsbidrag utgå för att ge aktiv konstnär en sådan ekonomisk trygghet under viss tid att han/hon kan ägna sig åt konstnärlig yrkesutövning utan avbrott eller åt experiment och nydanande inom konstnärlig verksamhet. Konstnärsbidrag kan också utgå för att ge konstnär, eller efterlevande till konstnär, skydd av pensionskaraktär. Enligt regleringsbrev ingår i anslagsposten också medel för internationella utbyten.

Fondstyrelsen har frihet att inom ramen för anslagsposten för konstnärsbidrag prioritera mellan de olika typerna av bidrag och anpassa deras antal och bidragsbeloppens storlek till de behov som finns. Hur fondstyrelsen respektive dramatikerrådet valt att prioritera redovisas i följande två avsnitt.

7.1 Bidrag till författare, översättare och kulturjournalister

Styrelsen för Sveriges författarfond har inom biblioteksersättningens ram i relativt stor utsträckning koncentrerat insatserna på att skapa ekonomisk trygghet under längre tider för de litterära upphovsmännen. Konstnärsbidragen till författare, översättare och kulturjournalister har istället utnyttjats som ett nödvändigt komplement till biblioteksersättningen, genom en prioritering på ett- och tvååriga bidrag. Konstnärsbidragen har vidare den viktiga funktionen att stödja kulturjournalisterna, vilka mer sällan eller aldrig kan erhålla stipendier ur biblioteksersättningen.

Enligt styrelsens beslut har anslagsposten efter avdrag för administrationskostnader (440 000 kr) fördelats med 3 520 000 kr på bidrag till författare, översättare och kulturjournalister. 1 000 000 kr har använts för

utbetalning av tvååriga bidrag för andra året; 2 520 000 kr har använts till 28 ettåriga bidrag på 90 000 kr.

Resultat- och balansräkning: *Bidrag till författare, översättare och kulturjournalister*

RESULTATRÄKNING (tkr)			
	Not	2018	2017
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Rekvirerade medel	(1)	3 970	3 011
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Bidrag	(2)	-3 520	-2 590
Administration	(3)	-440	-350
SUMMA KOSTNADER		-3 960	-2 940
ÅRETS RESULTAT		10	71

BALANSRÄKNING (tkr)			
	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Fordringar	(4)	0	16
Kassa och bank		13	-13
SUMMA TILLGÅNGAR		13	3
KAPITAL OCH SKULDER			
Balanserat kapital		3	-68
Årets resultat		10	71
Skulder			
Övriga skulder		0	0
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		13	3

Noter

(1) Anslagsposten 17 5:2 ap. 5, Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker uppgår till 8 216 000 kr. Enligt styrelsens beslut har anslagsposten fördelats med 3 970 000 kr på bidrag till författare, översättare och kulturjournalister; därtill redovisas administrationskostnaderna, 440 000 kr, här samlat för hela anslagsposten (resterande del av anslagsposten, 4 246 000 kr har fördelats på bidrag till dramatiker samt till bidrag för resor och internationella utbyten). Anslaget disponeras av Kammarkollegiet. De medel som enligt beslut av författarfondens styrelse ska användas för bidrag till författare, översättare och kulturjournalister, betalas efter rekvisition ut till styrelsen för Sveriges författarfond.

- (2) Bidragens fördelning: 2-åriga konstnärsbidrag: 1 000 000 kr samt 1-åriga konstnärsbidrag: 2 520 000 kr.
- (3) Avser ersättning för administrationskostnader till verksamheten Bibliotekersättning enligt styrelsens beslut 2018-02-12, prot. nr 377, 1 §. Fr.o.m. år 2016 redovisas denna kostnad här samlat för alla verksamhetsgrenar under anslagsposten.
- (4) Avser plusgiroavgift samt räntekostnad (2017).

7.2 Bidrag till dramatiker

För bidrag till dramatiker och översättare av dramatik har dramatikerrådet under år 2018 enligt fondstyrelsens beslut förfogat över 3 360 000 kr (föregående år 2 534 000 kr).

Dramatikerrådet prioriterar de ett- två- och femåriga bidragen, vilka har karaktären av arbetsstipendier. Varken projektbidrag eller pensionsbidrag utdelas för närvarande.

Under året har dramatikerrådet delat ut två nya femåriga bidrag på 136 500 kr. Antalet innehavare av femårigt bidrag har därmed ökat till 6 st. Totalt har 819 000 kr utbetalats. Innehavare av femårigt bidrag får tillgodoräkna sig bidraget som pensionsgrundande inkomst; pensionsavgiften betalas från särskild anslagspost under anslaget Ersättningar och bidrag till konstnärer.

Sex nya tvååriga bidrag på 100 000 kr per år har utdelats till en kostnad av 600 000 kr. Dessutom har fyra tvååriga bidrag på 100 000 kr för andra året betalats ut. Därmed har totalt 1 000 000 kr delats ut i form av tvååriga bidrag.

20 st. ettåriga bidrag till ett sammanlagt belopp av 1 500 000 kr har utdelats, varav 10 bidrag på 90 000 kr samt 10 bidrag på 60 000 kr.

Totalt har under budgetåret 2018 således i bidrag utbetalats 3 319 000 kr.

Bidrag till dramatiker 2016–2018:

	2018	2017	2016
Femårigt bidrag:			
<i>Antal</i>	6	5	6
<i>Belopp</i>	136 500	130 000 kr	120 000 kr
<i>Totalt belopp</i>	819 000	650 000 kr	720 000 kr
Tvåårigt bidrag:			
<i>Antal</i>	10	8	8
<i>Belopp</i>	100 000	100 000 kr	90 000 - 100 000 kr
<i>Totalt belopp</i>	1 000 000	800 000 kr	760 000 kr
<i>Antal</i>	20	15	14
<i>Beloppsintervall</i>	60 000 – 90 000	60 000 – 80 000 kr	60 000 – 80 000 kr
<i>Medelbelopp</i>	75 000	72 000 kr	72 857 kr
<i>Totalt belopp</i>	1 500 000	1 080 000 kr	1 020 000 kr

Resultat- och balansräkning: *Bidrag till dramatiker*

RESULTATRÄKNING (tkr)

	Not	2018	2017
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Rekvirerade medel	(1)	3 360	2 534
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Bidrag	(2)	-3 319	-2 530
ÅRETS RESULTAT		41	4

BALANSRÄKNING (tkr)

	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Fordringar	(3)	0	8
Kassa och bank		69	20
SUMMA TILLGÅNGAR		69	28
KAPITAL OCH SKULDER			
Kapital			
Balanserat kapital		28	24
Årets resultat		41	4
Skulder			
Övriga skulder		0	0
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		69	28

Noter

(1) Anslagsposten 17 5:2 ap. 5, Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker uppgår till 8 216 000 kr. Enligt styrelsens beslut har anslagsposten fördelats med 3 360 000 kr på bidrag till dramatiker (resterande del av anslagsposten, 4 856 000 kr har fördelats på bidrag till författare, översättare och kulturjournalister samt till bidrag för resor och internationella utbyten). Anslagsposten disponeras av Kammarkollegiet. De medel som enligt beslut av styrelsen för Sveriges författarfond ska användas för bidrag till dramatiker betalas efter rekvisition ut till dramatikerrådet inom Sveriges författarfond. Enligt föreskrifterna i förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond ska dramatikerrådet på styrelsens vägnar fatta beslut i frågor om bidrag till dramatiker enligt förordningen (1976:528) om bidrag till konstnärer.

(2) Bidrag till dramatiker. Fördelning på olika bidrag (tkr)

	(tkr)	2018	2017
Femåriga bidrag		819	650
Tvååriga bidrag		1 000	800
Ettåriga bidrag		1 500	1 080
Summa bidrag:		3 319	2 530

(3) Avser plusgiroavgift samt räntekostnad (2017).

Framtida åtaganden:

År	5-åriga bidrag	2-åriga bidrag	Summa, kr
2019	546 000	600 000	1 146 000
2020	273 000	0	273 000
2021	273 000	0	273 000
2022	273 000	0	273 000
Summa, kr	1 365 000	600 000	1 965 000

7.3 Bidrag för resor och internationella utbyten

Från och med år 2014 anslås medel till bidrag för internationellt utbyte endast via anslagspost 5:2, ap.5, Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker.

Internationella rådet har under år 2018 enligt fondstyrelsens beslut förfogat över 886 000 kr (föregående år 671 000 kr) ur denna anslagspost.

Bidrag för resor och internationella utbyten har beslutats fem gånger under år 2018. Internationella rådet har beviljat sammanlagt 67 (föregående år 63) bidrag för resor och internationella utbyten om totalt 914 000 kr (medelbelopp: 13 641 kr). 47 228 kr har återbetalats på grund av att tre mottagare inte har kunnat genomföra beslutad resa.

Mottagare av bidrag för resor/internationella utbyten och samarbeten ska efter resans eller projektets slut lämna en skriftlig redogörelse.

Resultat- och balansräkning: *Bidrag för resor och internationella utbyten.*

RESULTATRÄKNING (tkr)			
	Not	2018	2017
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Rekvirerade medel	(1)	886	671
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Bidrag	(2)	-867	-691
ÅRETS RESULTAT		19	-20

BALANSRÄKNING (tkr)			
	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Kassa och bank		19	46
KAPITAL OCH SKULDER			
Balanserat kapital		0	20
Årets resultat		19	-20
Skulder			
Övriga skulder	(3)	0	46
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		19	46

Noter

(1) Anslagsposten 5:2 ap. 5, Bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker uppgår till 8 216 000 kr. Enligt styrelsens beslut har 886 000 kr av anslagsposten fördelats till resor och internationella utbyten.

(2) Bidrag för resor/internationella utbyten – fördelning

	2018 (kr)	2017 (kr)
Resor/int. utbyten:	914 000	715 000
Större int. utb./samarb:	0	0
Återbetalda bidrag:	-47 228	-24 000
Summa bidrag:	866 772	691 000

(3) Avser beslutade ej utbetalade bidrag för internationella utbyten och samarbeten (46 000 kr 2017).

8 Dramatikerstöd

Under utgiftsområde 17, anslaget 5:2, Ersättningar och bidrag till konstnärer, handhar styrelsen för Sveriges författarfond anslagsposten 13. Dramatikerstöd. Beslut om dramatikerstöd fattas av dramatikerrådet.

I enlighet med förordning (1998:1369) om statsbidrag för beställning av nyskriven svensk dramatik får statsbidrag ges till fria teatergrupper, regionala och lokala teaterinstitutioner samt radio- och TV-företag för beställning av nyskriven svensk dramatik. Ansökan om stöd ska göras gemensamt av en dramatiker och den som vill uppföra dramatikers verk.

Anslagsposten har under 2018 uppgått till 3 509 000 kr (2017 3 009 000 kr).

Dramatikerstödet storlek motsvarar 2/3 av grundersättningen enligt det vid tidpunkten för beslut gällande avtalet mellan Svensk Scenkonst och Sveriges Dramatikerförbund, avseende förvärv och framförande av scenpjäser. Dramatikerstödet utbetalas till teatern – men ska oavkortat utgöra arvode till dramatikern. Ett villkor för beviljat stöd är att teatern utöver detta stöd betalar dramatikern ett belopp motsvarande lägst 1/3 av ersättningen enligt nyss nämnda avtal.

Av stödets konstruktion följer att dramatikerstöd beviljas med tre olika belopp, beroende av längden på den pjäs som beställs. Hälften av stödet betalas efter beslut; andra hälften betalas ut då premiär ägt rum. Ansökan om dramatikerstöd kan lämnas in när som helst under året. Beslut fattas två gånger om året.

Under året har 63 (2017: 70) ansökningar om dramatikerstöd inkommit, av vilka 30 (2017: 26) bifallits. Totalt har dramatikerrådet beviljat dramatikerstöd till ett belopp av 3 540 780 kr. (2017: 2 935 060 kr)

Vid årets slut hade 30 teatrar ännu inte slutrekvirerat beslutade dramatikerstöd på totalt 2 284 350 kr.

Resultat- och balansräkning: Dramatikerstöd

RESULTATRÄKNING (tkr)			
	Not	2018	2017
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Rekvirerade medel	(1)	3 509	3 009
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Dramatikerstöd	(2)	-3 437	-2 797
Administration	(3)	-190	-170
SUMMA KOSTNADER		-3 627	-2 967
ÅRETS RESULTAT		-118	42

BALANSRÄKNING (tkr)			
	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Kassa och bank		2 326	2 227
KAPITAL OCH SKULDER			
Kapital			
Balanserat kapital		160	118
Årets resultat		-118	42
Skulder			
Övriga skulder	(4)	2 284	2 067
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		2 326	2 227

Noter

(1) Anslagsposten 17 5:2 ap. 13, Dramatikerstöd disponeras av Kammarkollegiet. Medlen utbetalas till styrelsen för Sveriges författarfond (dramatikerrådet) efter rekvisition. Enligt föreskrifterna i förordningen (1962:652) om Sveriges författarfond ska dramatikerrådet på styrelsens vägnar fatta beslut i frågor om bidrag enligt förordningen (1998:1369) om statsbidrag för beställning av nyskriven svensk dramatik (dramatikerstöd).

(2) Dramatikerstöd – fördelning

	2018 (kr)	2017 (kr)
Beviljade stöd:	3 540 780	2 935 060
Återförda stöd:	-104 050	-137 757
Summa stöd:	3 436 730	2 797 303

(3) Administrationskostnaderna för utdelning av dramatikerstöd uppgår till 190 000 kr vilket utgör ersättning till verksamheten Bibliotekersättning för arvoden, administrativt arbete samt utnyttjande av kansliets resurser enligt styrelsens beslut 2018-02-12, prot. nr 371, 7 §.

(4) Avser beslutade, ej utbetalade dramatikerstöd (2 284 350 kr).

9 Inkomstgarantier för konstnärer

Inkomstgarantier för konstnärer utgör anslagspost 3 under utgiftsområde 17, anslaget 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer. Den ekonomiska redovisningen av denna verksamhet åligger inte styrelsen för Sveriges författarfond. För denna svarar Kammarkollegiet, som disponerar anslagsposten och verkställer utbetalningarna till innehavarna.

Enligt riksdagens beslut ska inkomstgarantin för konstnärer successivt avskaffas. Därför utses inga nya innehavare. Enligt förordning (1976:504) om inkomstgarantier för konstnärer ska dock den som tidigare beviljats inkomstgaranti utses årligen under sin återstående livstid åter till innehavare av inkomstgaranti, om inte synnerliga skäl talar emot det.

Inkomstgaranti utgår med ett belopp som motsvarar fem prisbasbelopp per år (2018: 5 x 45 500 kr = 227 500 kr). Beloppet minskas med innehavarens årsinkomst upp till ett basbelopp och med 75 procent av årsinkomsten i övrigt.

Samtliga 22 tidigare beslutade innehavare inom författarfondens ansvarsområde har i enlighet med förordningen utsetts till innehavare också för år 2018. Efter att två st. innehavare senare avlidit fanns vid årets slut 20 innehavare av inkomstgaranti inom författarfondens ansvarsområde.

10 Långtidsstipendier

Långtidsstipendier utgör anslagspost 4 under utgiftsområde 17, anslaget 5:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer. Stipendium kan enligt förordning (1976:528) om bidrag till konstnärer utgå för att ge en aktiv konstnär, som under längre tid dokumenterat konstnärlig verksamhet av god kvalitet, arbetsmässig trygghet för att utveckla sin konstnärliga verksamhet.

Långtidsstipendier fördelas av Konstnärsnämnden och styrelsen för Sveriges författarfond. Långtidsstipendier utgår under högst 10 år med ett belopp som motsvarar tre prisbasbelopp per år. Innehavare av långtidsstipendium får tillgodoräkna sig stipendiet som pensionsgrundande inkomst. Pensionsavgiften betalas från särskild anslagspost under anslaget Ersättningar och bidrag till konstnärer.

Antalet tioåriga långtidsstipendier har av regeringen i regleringsbrevet för år 2018 fastställts till 126 st., en ökning med fem stipendier jämfört med föregående år. Styrelsen för Sveriges författarfond ska komma överens med Konstnärsnämnden om hur många stipendier som ska tillfalla författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker. Enligt nämndens och fondstyrelsens överenskommelse har författarfonden för närvarande beslutanderätt över totalt 25 långtidsstipendier. Konstnärsnämndens del av anslagsposten redovisas i nämndens årsredovisning för år 2018.

Totalt under år 2018 har inom författarfondens område långtidsstipendier om vardera 136 500 kr utbetalats till 25 personer, till ett sammanlagt belopp av 3 412 500 kr. Av de 25 stipendiaterna är 18 st. författare/översättare/ kulturjournalister (utsedda av fondstyrelsen) och 7 st. dramatiker (utsedda av dramatikerrådet).

Resultat- och balansräkning: *Långtidsstipendier*

RESULTATRÄKNING (tkr)			
	Not	2018	2017
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Rekvirerade medel	(1)	3 412	3 226
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Långtidsstipendier		-3 412	-3 226
ÅRETS RESULTAT		0	0
BALANSRÄKNING (tkr)			
	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Kassa och bank		0	242
SKULDER			
Skulder			
Övriga skulder	(2)	0	-242

Noter

(1) Anslagsposten 17 5:2 ap. 4, Långtidsstipendier uppgår till 17 250 000 kr och disponeras av Konstnärsnämnden. De medel som efter överenskommelse mellan Konstnärsnämnden och styrelsen för Sveriges författarfond ska tillfalla författare, översättare och dramatiker uppgår till 3 412 000 kr och utbetalas av Konstnärsnämnden till styrelsen för Sveriges författarfond efter rekvisition.

(2) Avser källskatt på utbetalade bidrag (2017)

Framtida åtaganden: Långtidsstipendier

År	Belopp, kr
2019	3 487 500
2020	3 487 500
2021	3 487 500
2022	2 650 500
2023	2 650 500
2024	2 650 500
2025	2 650 500
2026	1 813 500
2027	139 500
Summa, kr:	23 017 500

11 Stipendiestatistik – översikt

I det följande lämnas en samlad översikt över stipendier och stöd m.m. som fördelas av Sveriges författarfond. Här redovisas det totala antalet ansökningar och hur stor del av ansökningarna som kunnat beviljas, men också särredovisat på män respektive kvinnor. De sökandes kön har enbart härletts ur angivet personnummer, i syfte att kunna presentera denna övergripande bild.

Redovisningen görs dels totalt för författarfondens samtliga stöd och stipendier m.m., dels uppdelat på olika verksamhetsgrenar (och stipendietyper). Uppdelningen i verksamhetsgrenar följer här den praktiska uppdelningen i olika berednings- och beslutsprocesser, och motsvarar alltså inte alltid verksamhetsberättelsens redovisning i övrigt av respektive anslagspost.

Därtill gäller att denna stipendiestatistik avser *beviljade* stipendier m.m. under året, till skillnad från den ekonomiska redovisningen i övrigt som ju avser *utbetalade* stipendier och ersättningar under året. I denna sammanställning ingår alltså inte heller tidigare beviljade, nu löpande stipendier eller liknande.

Stipendieberedningen bedrivs genomgående utan kvotering mellan könen, eller på andra sätt förutbestämda hänsyn, exempelvis till yrkeskategorier/genrer, litterära traditioner, regional spridning, ålder eller vilket språk de sökande skriver på eller översätter till eller från. Uppföljningar likt denna görs i efterhand, till stöd för reflexion och diskussion rörande urvalskriterier, medelsfördelning m.m., men styr alltså inte stipendieberedningen på förhand och i direkt mening.

De varierande stipendierna och stöden m.m. är sinsemellan mycket olika, både till karaktär och vad avser ekonomiskt värde. Särskild bibliotek ersättning innebär en ekonomisk grundtrygghet som kan innehas uppåt 20 år, ibland mer, medan ett bidrag för resa/internationellt utbyte ofta understiger 15 000 kr. Dramatikerstöden är inga personliga stipendier utan kopplas till beställning och utgör del av arvode. För analysen av söktryck och bifallsprocent ska också betonas att det inte alltid rör sig om antal unika sökande eftersom vissa stipendier kan sökas flera gånger under året.

Överlag är könsfördelningen mycket jämn; med något undantag är skillnaderna mycket mindre än de 60%/40% som normalt används vid jämställdhetsanalyser. (Bidrag till dramatiker år 2017, i kvinnors favör.) Övergripande har tidigare gällt att kvinnors något högre bifallsprocent har kompenserat för att mäns andel av de sökande alltid varit större. De senaste åren har dock kvinnors andel också av ansökningarna ökat och är nu vissa år större än mäns.

Det finns skäl att iaktta viss försiktighet när det gäller utläsa trender eller dra slutsatser av utfallet för enskilda år. I synnerhet gäller det den redovisning som görs nedbrutet på vissa verksamheter eller särskilda stipendietyper, där grupperna blir små och de slumpmässiga variationerna följaktligen större.

	2018	2017	2016
Stipendier m.m. ur biblioteksersättningen samt långtidsstipendier och bidrag till författare m.fl.			
<i>Antal ansökningar</i>	1 567	1 723	1 672
- varav kvinnor	776 (50 %)	871 (51 %)	839 (50 %)
- varav män	791 (50 %)	852 (49 %)	832 (50 %)
<i>Antal bifall</i>	327	327	337
- varav kvinnor	170 (52 %)	170 (52 %)	181 (54 %)
- varav män	157 (48 %)	157 (48 %)	156 (46 %)
<i>Bifallsprocent</i>	21 %	19 %	20 %
- för kvinnor	22 %	20 %	22 %
- för män	20 %	18 %	19 %
Bidrag och stipendier till dramatiker och översättare av dramatik			
<i>Antal ansökningar</i>	121	125	132
- varav kvinnor	62 (51 %)	66 (53 %)	70 (53 %)
- varav män	59 (49 %)	59 (47 %)	62 (47 %)
<i>Antal bifall</i>	30	21	20
- varav kvinnor	17 (57 %)	16 (76 %)	11 (55 %)
- varav män	13 (43 %)	5 (23 %)	9 (45 %)
<i>Bifallsprocent</i>	25 %	17 %	15 %
- för kvinnor	27 %	24 %	16 %
- för män	22 %	8 %	15 %

SVERIGES FÖRFATTARFOND

	2018	2017	2016
Bidrag för resor och internationella utbyten			
<i>Antal ansökningar</i>	254	301	292
- varav kvinnor	122 (48 %)	156 (52 %)	156 (53 %)
- varav män	132 (52 %)	145 (48 %)	136 (47 %)
<i>Antal bifall</i>	66	63	77
- varav kvinnor	32 (48 %)	32 (51 %)	41 (53 %)
- varav män	34 (52 %)	31 (49 %)	36 (47 %)
<i>Bifallsprocent</i>	26 %	21 %	26 %
- för kvinnor	26 %	21 %	26 %
- för män	26 %	21 %	26 %
Dramatikerstöd			
<i>Antal ansökningar</i>	63	70	66
- varav kvinnor	33 (52 %)	39,5 (56 %)	38 (58 %)
- varav män	30 (48 %)	30,5 (44 %)	28 (42 %)
<i>Antal bifall</i>	30	26	24
- varav kvinnor	17 (57 %)	8 (69 %)	14,5 (60 %)
- varav män	13 (43 %)	8 (31 %)	9,5 (40 %)
<i>Bifallsprocent</i>	48 %	37 %	36 %
- för kvinnor	52 %	46 %	38 %
- för män	43 %	26 %	34 %
Totalt			
<i>Antal ansökningar</i>	2 005	2 219	2 162
- varav kvinnor	993 (50 %)	1 132 (51 %)	1 103 (51 %)
- varav män	1 012 (50 %)	1 087 (49 %)	1 059 (49 %)
<i>Antal bifall</i>	453	437	458
- varav kvinnor	236 (52 %)	236 (54 %)	248 (54 %)
- varav män	217 (48 %)	201 (46 %)	210 (46 %)
<i>Bifallsprocent</i>	23 %	20 %	21 %
- för kvinnor	24 %	21 %	22 %
- för män	21 %	18 %	20 %
Större stipendier m.m. *			
<i>Antal bifall</i>	34	44	43
- varav kvinnor	17 (50 %)	25 (57 %)	23 (53 %)
- varav män	17 (50 %)	19 (43 %)	19 (47 %)

* Särskild bibliotekersättning samt fem- och tioåriga stipendier

Stockholm den 22 februari 2019

Ann-Christin Nykvist
ordförande

Grethe Rottböll
vice ordförande

Per Englund
ledamot

Bo Eriksson
ledamot

Jörgen Gassilewski
ledamot

Eva Johansson
ledamot

Åsa Lind
ledamot

Robert Nyberg
ledamot

Tony Samuelsson
ledamot

Daniel Westman
ledamot

Loretto Villalobos
ledamot

/Jesper Söderström
direktör och styrelsens sekreterare

Min rapport från oberoende revisor har lämnats den

Jens Karlsson
Auktoriserad revisor

SVERIGES FÖRFATTARFOND

Box 6243, S-102 34 STOCKHOLM

Sveavägen 82

Telefon: 08-440 45 50

E-post: svff@svff.se

www.svff.se